עולת שבת בשבתו

ת"ת תורה ויראה דרבינו יואל ד'סאטמאר • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • קרית יואל יצ"ו

בעזהשי"ת | פרשת אמור | כיתה ח' ט' תשס"ט לפ"ק

מילי דחסידא

לנפש לא יטמא בעמיו: על דרך צחוק אמרתי בענין זה, כי הרבה אומרים שמוכרח ללמוד הבנים חכמת חיצוניות, יען שאנו בדור הזה אשר מוכרח מהדור ומכח הגלות, וע"כ עושים זה לעיקר והתורה טפל, גם מטמאים בזה הילדים, וזהו **לנפש לא יטמא בעמיו**, ר"ל בתירוצו שהוא מוכרח להיות אדם בעמיו, כי התירוצים הבל, והאמונה והבטחון אמת (פרשת מרדכי).

דרש דרש

לאמו ולאביו: דער **אבן עזרא** זאגט פארוואס די תורה רעכנט אויס קודם **אמו** און נאכדעם **אביו**, ווייל געווענליך לעבט דער מאן לענגער ווי די פרוי. לכאורה איז אבער שווער אז מיט עטליכע פסוקים שפעטער שטייט יא **לאביו ולאמו** לא יטמא קודם אביו און נאכדעם אמו.

ווערט געברענגט א הערליכער תירוץ אז דער פסוק שפעטער רעדט זיך פון א כהן גדול, און אין אלגעמיין ווער ווערט א כהן גדול, א כהן וואס זיין טאטע איז געווען דער כהן גדול, און ער איז נפטר געווארן ווערט דער זון דער כהן גדול אויף זיין פלאץ, ווי מיר האבן געלערנט אין פר' אחרי, **והכהן המשיח תחתיו מבניו**, ממילא קומט געווענליך אויס ביי א כהן גדול די הלכות פון טומאת אב פאר טומאת אם, ווייל אפי' אויב די מאמע איז פריער געשטארבן, איז ער דאך אבער דעמאלטס נאכנישט געווען דער כהן גדול, וועגן דעם שטייט ביי כהן גדול קודם **אביו** און נאכדעם **אמו**.

מיט דעם ווערט אויך פארענטפערט א שיינע קשיא וואס מען פרעגט אויף דעם וואס די גמרא זאגט אין מס' מכות (דף י"א ע"א) אז די תורה זאגט אז איינער וואס האט בשוגג גע'הרג'עט א מענטש דארף גיין אין ערי מקלט און דארט בלייבן ביז ווען דער כהן גדול שטארבט, זאגט די גמרא אז די מאמעס פונעם כהן גדול פלעגן אלס טראגן עסן און קליידונג פאר די מענטשן פון ערי מקלט, כדי זיי זאלן דארט זיין באקוועם, און נישט מתפלל זיין אז דער כהן גדול זאל שטארבן. איז די קשיא, פארוואס האבן פונקט די מאמעס געטראגן די זאכן, און נישט דער טאטע פון כהן גדול?

נאר לויט די סברא איז פארענטפערט די קשיא, ווייל רוב כהנים גדולים האבן שוין נישט געהאט קיין טאטעס ווען זיי זענען אויפגענומען געווארן צו די כהונה גדולה דעריבער זענען געגאנגען די מאמעס (הג"ר יעקב געזונדהייט מווארשא ז"ל)

*

מדרש שור או כשב או עז כי יולד: איז דא א מדרש פליאה **וכי שור יולד והלא עגל יולד, אלא מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה:**

זאגט **הגאון רבי יהודה אסאד** זצ"ל אז די מפרשים זאגן פארוואס עס ווערט אויסגערעכנט שור, כשב, עז, און נישט עגל, כדי נישט צו דערמאנען דעם חטא העגל.

מעשה רב

אמרות ה' אמרות טהורות

דער הייליגער **בעל שם טוב** הק' זי"ע איז אמאל געווען אין די שטאט זאסלאב, און ער האט געזעהן אז עס איז דא גרויסע צרות, האט ער דאן געזאגט אז די סיבה פארוואס די צרות קומען איז ווייל עס קומען אראפ פון הימל די השפעות לויט פארשידענע צירופי אותיות, און דער סדר ווי אזוי די אותיות שטעלן זיך אויס דאס ווענדט זיך אין די מענטשן וואס זענען דאס מקבל, און אז די מענטשן טויגן נישט שטעלן זיך אויס די אותיות אויף אן אופן וואס ברענגט ר"ל צרות און עגמת נפש.

האט דער בעש"ט דאן געטוישט די צירופי אותיות, און ער האט געטוישט, אזוי ווי מען מאכט פון נגע, ענג, פון מת, תם, וכדומה, און ער האט ממתיק געווען די דינים פון די שטאט.

טייטשט מיט דעם דער **דגל מחנה אפרים**, דעם מדרש אויפן פסוק **אמר אל הכהנים** הה"ד **אמרות ה' אמרות טהורות**, דער אייבערשטער וואס ער זאגט און וואס ער שיקט אויף די וועלט איז נאר ריין און גוט, פון אים קומט נישט קיין שלעכטס, אפילו אויב אמאל זעהט מען יא אז עס איז דא מידת הדין, איז אבער **כסף צרוף**, די צירופי אותיות האבן כיסופין זיי גלוסטן אז מ'זאל זיי מהפך זיין לטוב, כאטש בעליל לארץ זיי האבן זיך מגלה געווען אויף די וועלט אלס דינים, דאך מזוקק שבעתים קענען זיי ארויסקומען גאר לויטער ווען דער צדיק מאכט דעם ריכטיגן צירוף.

דאס זאגט די תורה **אמר אל הכהנים** דאס זענען די צדיקים אז **לנפש לא יטמא**, זיי זאלן נישט לאזן די אותיות זאלן זיך מצרף זיין אויף א שוואכע בחינה פון נפש, אן קיין רוח ונשמה, וואס דאן איז דאס דינים נאר זיי זאלן ארבעטן דאס מהפך זיין פאר חסדים.

עס איז ידוע צווי טעמים פארוואס משרע"ה איז נישט אריין קיין ארץ ישראל, איינס ווייל ער האט געזאגט **שמעו נא המורים** ביים חטא מי מריבה. צוויי, כדי די מתי מדבר זאלן אויפשטיין ביי **תחיית המתים** אין זיין זכות.

לכאורה זענען זיך די צווי טעמים סותר, ווייל אויב גיי איך ווי דער ערשטער טעם ווייל ער האט געזאגט **שמעו נא המורים**, ווייזט דאך אויס אז דער חטא העגל איז נישט געווען אזא גרויסער חטא, ווייל אויב יא וואלט דער אייבערשטער נישט געווען אזוי ברוגז אויפן זאגן שמעו נא המורים, און לויטן צווייטן טעם ווייזט אויס אז דער חטא העגל איז יא געווען זייער א גרויסער חטא, אז ווען נישט דער זכות פון משה רבינו וואלטן די מתי מדבר ניטאמאל אויפגעשטאנען צו תחיית המתים.

דאס זאגט דער מדרש **שור או כשב או עז כי יולד וכי שור יולד והלא עגל יולד**, פארוואס דערמאנט ער נישט עגל? אלא מאי מוז זיין אז ער וויל נישט דערמאנען חטא העגל ווייל עס איז זייער א גרויסער חטא, ממילא האט משרע"ה נישט געקענט אריינגיין אין ארץ ישראל כדי די מתי מדבר זאלן קענען אויפשטיין תחיית המתים, **מכאן לתחיית המתים מן התורה.**

*

והקרבתם מנחה חדשה לה':

דער **קאזניצער מגיד זללה"ה אין ספה"ק עבודת ישראל** זאגט א טייטש אויפן פסוק **עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום**, אז ביז דעם לעצטן טאג פון ספירה, וואס דאס איז **ממחרת השבת השביעית**, איז א איד בכח צו **תספרו חמשים יום**, צו מתקן זיין אלעס וואס מען האט געדארפט אויפטון אין די ימי הספירה, און ווילאנג מ'ציילט נאך ספירה האט מען נישט פארשפעטיגט.

זאגט מיט דעם דער הייליגער **קדושת יו"ט זללה"ה** אז באמת פעלט זיך יא אויס אלע פופציג טעג פון ספירה אז מ'זאל יעדן טאג ארבעטן אויף די מדה פון יענעם טאג, נאר אויב ער איז נישט אנגעקומען דערצו, און עס טוט אים זייער וויי, און ער שעמט זיך זייער דערמיט, זאגן שוין חז"ל אז **עשה עבירה ונתבייש בה מוחלין לו**, דאס העלפט אז ער זאל נאך קענען אלעס מתקן זיין.

מיט דעם טייטשט דער **קדושת יו"ט** דעם המשך הפסוק **והקרבתם מנחה חדשה לה'**, אז אויב מ'האט נישט אנגעיאגט מתקן צו זיין די מידות ביז איצט, קען מען שוין נישט גיין ווייטער אויפן געוועגליך דרך עבודה, נאר עס פעלט שוין אויס א **מנחה חדשה**, צו נוצן דעם צווייטן וועג פון תשובה וואס דאס איז דורך בושה וחרטה.

יגעת ומצאת!

מיט שטייען איצט אין די טעג צווישן "פסח שני", וואס אין איר געפאלט די יארצייט פונעם הייליגן תנא "רבי מאיר בעל הנס", און ל"ג בעומר, די יארצייט פונעם הייליגן תנא "רבן שמעון בן יוחאי", דעריבער וועלן מיר לערנען פארשידענע ענינים מעניניא דיומא.

פארוואס הייסט דער פסח "פסח שני"? – ווי אזוי נאך ווערט אנגערופן אין דברי חז"ל דער טאג פון "פסח שני" – פארוואס ווערט דער תנא ר' מאיר אנגערופן רבי מאיר בעל הנס? – וואו ליגט באערדיגט דער תנא רבי מאיר? וואס געפונען מיר אין רש"י על התורה פון די מדריגות פון רשב"י – ווער איז געווען דער טאטע פון רבן שמעון – זיין שווער – זיין זון – וואו ליגט ער באערדיגט – אין וועלכע תקופה האט ער געלעבט? – אין וועלכן יאר האט מען געמאכט א ח–ר–ם אז מ'טאר נישט גיין צום ציון פון רשב"י? – פארוואס? – נאכדעם וואס די 24,000 תלמידים פון ר' עקיבא זענען געשטארבן איז ר' עקיבא געגאנגען לערנען מיט 5 תלמידים, ווער זענען זיי געווען? – פון וואו איז דער מקור צו שפילן מיט א "ל"ג בעומר שיסער"? – וואו זאגט די גמרא דעם לשון "דילדי' אימי' כרבי שמעון תילד" אז יעדע קינד וואס ווערט געבוירן זאל זיין אזוי גרויס ווי רבן שמעון בן יוחאי?

*

ראשי תיבות

ווי אזוי מאכט דאס ווארט (ווערטער וואס הייבן זיך אן מיטן אות פ')....

פק"ק, פ"פ, פו"פ, פרע"ח, פדה"ב, פ"נ, פ"נ (ב'), פרו"ש, פרמ"ג, פיקנ"פ

כי משחתם בהם מום בם

דער הייליגער **חתם סופר** זי"ע האט אמאל אינמיטן זאגן תורה ביי שלש סעודות, זיך זייער שטארק צופייערט און ער האט געזאגט "איך ווייס געוויי וואו אלע אידישע נשמות זענען מרומז אין די תורה הקדושה". דער עולם האט זיך דערשראקן, ווייל מ'פלעגט קיינמאל נישט הערן פון אים אזעלכע דיבורים.

אונטערן בענקל פונעם **חתם סופר** זי"ע איז געשטאנען א גאליציאנער בחור, וועלכער איז געווען פארדעכטיגט אלס איינער וואס איז צריך בדיקה אחריו, ער האט געהאט פראבלעמען מיט די אמונה. האט ער זיך אנגערופן "רבי, וואו שטייט מרומז דער רמב"ם אין די תורה?"

דער עולם איז געווארן אויפגערעגט פון די חוצפה פון דעם בחור, אבער דער חתם סופר האט זיך ניטאמאל אויסגעדרייט צו אים, נאר ער האט ווייטער געזאגט **"למען ר'בות מ'ופתי ב'ארץ מ'צרים" איז ר"ת רמב"ם** וועלכער האט באוויזן נפלאות השם אין מצרים, און ער האט ווייטער ממשיך געווען צו רעדן פון די גרויסקייט פונעם רמב"ם.

דער בחור דער מחוצף האט זיך דער געקענט איינהאלטן און ער האט זיך נאכאמאל אנגערופן **"רבי וואו איז מרומז משה בן מנחם?"** (דאס איז דער נאמען פון דעם רשע משה מענדלזאהן שר"י).

דא האט זיך דער חתם סופר שוין נישט געקענט איינהאלטן, ער האט זיך אויפגעשטעלט און אנגעהויבן צו שרייען **"מ'שחתם ב'הם מ'ום ב'ם" אין די זעלבע ראשי תיבות ווי "מ'שה ב'ן מ'נחם ב'ערלין".**

נאכדעם האט מען דעם בחור פאריאגט פון דארט, ער איז געווארן א הויז-לערער אין א דארף, ער איז ארויסגעגאנגען לתרבות רעה, און מען האט מער נישט געהערט פון אים.